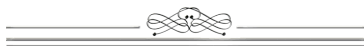

суперечливими позиціями сторін породжує обов'язок слідчого судді їх вивчити та проаналізувати. Для цього слідчий суддя проводить комплекс організаційних заходів. Отже, основним призначенням слідчого судді є здійснення судового захисту прав і законних інтересів осіб, які беруть участь у кримінальному процесі, та забезпечення законності здійснення кримінального провадження на досудовому розслідуванні. Перелік повноважень слідчого судді, відповідно до виконуваної ним кримінальної процесуальної функції, достатньо яскраво демонструє, наскільки важливою є ця особа в сфері кримінального судочинства. Слідчий суддя повинен забезпечувати законність та обґрунтованість обмеження конституційних прав і свобод людини на досудовому провадженні, до компетенції якого належать прийняття рішення про застосування заходів кримінального процесуального примусу, проведення слідчих та інших процесуальних дій, які обмежують конституційні права людини, розгляд скарг на дії (бездіяльність) та рішення слідчого чи прокурора. Тому перелік повноважень слідчого судді та межі здійснення судового контролю на стадії досудового розслідування є актуальними для подальших досліджень.

УДК 343. 12 (477)

Яна Володимирівна МІРКЕВИЧ,

курсант 3 курсу факультету №1 Харківського національного університету
внутрішніх справ

науковий керівник: Віталій Володимирович Романюк,

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінального
процесу та організації досудового слідства, факультет № 1 Харківського
національного університету внутрішніх справ

НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ СВІДКУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Відповідно до чинного КПК України, свідком є фізична особа, якій відомі або можуть бути відомі обставини, що підлягають доказуванню під час кримінального провадження, і яка викликана для давання показань [1]. Свідка також класифікують як іншого учасника кримінального провадження, який повинен сприяти здійсненню правосуддя у

кримінальному судочинстві. Але, як відомо, під час досудового розслідування правовий статус свідка може дещо змінитися, і така особа може трансформуватись у підозрюваного (обвинуваченого). Згідно з рішеннями та положеннями ЄСПЛ, Конституції України та КПК України свідок наділений можливістю користуватись правовою допомогою адвоката. Цьому питанню присвячене рішення Конституційного Суду України у зв'язку з конституційним зверненням громадянина Голованя І.В. щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) [2]. Право на правову допомогу гарантовано державою, проте до ухвалення рішення Конституційним Судом України не існувало відповідного алгоритму ініціювання такої допомоги під час кримінального провадження. Відповідно до положень КПК 1960 року, адвокат свідка вправі був бути присутнім під час його допиту, ставити йому запитання та оскаржувати будь-які незаконні рішення слідчого, що забезпечувало непорушність реалізації права на захист та охорону прав і свобод людини і громадянина. Вважаємо, що таку позитивну практику було б доцільно реалізувати у чинному КПК України. Адже це б сприяло значному покращенню під час здійснення будь-якого кримінального провадження. Наприклад, під час проведення слідчих (розшукових) дій за участю свідка, особа, яка має право займатися адвокатською діяльністю, на даний час може повною мірою реалізувати свої повноваження та забезпечити гарантування дотримання прав, свобод та законних інтересів свого клієнта – свідка. Реалізація права на правову допомогу пояснюється тим, що, наприклад, під час проведення допиту адвокат має можливість слідкувати за повним дотриманням вимог кримінального процесуального законодавства (у разі порушення таких вимог відбуватиметься застосування відповідних заходів безпеки). Також правова допомога адвоката полягає у наданні юридичних консультацій, при цьому він може висловити свої вмотивовані зауваження щодо проведення тих чи інших слідчих (розшукових) дій. Як відомо, за завідомо неправдиві показання чи відмову від дачі показань свідкові загрожує кримінальна відповідальність. Тому під час допиту останнього адвокат повинен слідкувати за можливістю свідка відмовитися від дачі показань проти себе, членів сім'ї та близьких родичів. Адже якщо органи досудового розслідування неправомірно розтлумачать показання, наслідком цього стане кримінальна відповідальність для свідка. Слід наголосити, що роль адвоката не зводиться лише до його присутності під

час проведення процесуальних дій. Право на правову допомогу включає в себе зменшення можливості застосовувати до свідка тих чи інших заходів психологічного чи фізичного впливу. Враховуючи те, що особа, яка займається адвокатською діяльністю, є незалежною незаінтересованою особою, вона підвищує рівень надійності показань свідка. Адже адвокат своєю присутністю також надає можливість свідку вільно, без стороннього тиску, правдиво проінформувати відповідний державний орган про відомі йому обставини кримінального провадження.

Як висновок, можна стверджувати, що конституційне звернення Голованя І. В., по-перше, чітко визначило правовий статус адвоката свідка, по-друге, детально врегулювало на законодавчому рівні можливість належної реалізації надання ним правової допомоги свідку.

Список використаних джерел: 1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 зі змін. і доповн. (станом на 25.06.2019 р.). Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст.88. 2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу): Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2009 року № 23-рп/2009. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-09>.

УДК 343. 122. (477)

Ірина Олексіївна НЕЧАЄВА,

викладач кафедри кримінального процесу

та організації досудового слідства факультету №1

Харківського національного університету внутрішніх справі

ЗАХИСНИК ЯК СУБ'ЄКТ ДОКАЗУВАННЯ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є